

ρωσικήν καὶ τὴν σερβικήν· ἐπίσης δὲ μετ' ἐπαίνων ἀναφέρει καὶ περὶ τῶν διδασκαλισσῶν δεσποινίδων Μίλαν Στανόγεβιτς καὶ Μιλοσλαύας Σπάνιτς. Οἱ ἐνδιαφερόμενοι εἰς τὰς παιδαγωγικὰς λεπτομερείας θέλουσιν εὖρει ἐν τῷ Ζ'. κεφαλαίῳ τοῦ βιβλίου τοῦ Κ. Ῥὰς ἀπάσας τὰς ποθητὰς πληροφορίες. Τὰ σχολεῖα τῶν ἀρρένων ἤρσαν αὐτῷ πολὺ, ὡς καὶ τὸ διδασκαλεῖον, ἐν ᾧ μορφοῦνται οἱ διδάσκαλοι τῆς ἡγεμονίας. «Ἐπεσκέφθην, λέγει, πολλὰ σχολεῖα ἐν τοῖς χωρίοις καὶ ἀσμένως βεβαίῳ ὅτι δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς πρότυπα εἰς τὰ πρωσικὰ καὶ αὐστριακὰ. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς μαθητὰς τοῦ διδασκαλείου, οὗτοι ἐκπαιδεύονται ἐπιστημονικῶς καὶ στρατιωτικῶς. Τὴν πρώτην ἀσχολοῦνται εἰς τὴν λογικὴν, τὴν ἱστορίαν, τὰ θρησκευτικὰ, τὴν φυσικὴν ἱστορίαν καὶ τὴν γεωγραφίαν, μετὰ μεσημβρίαν δὲ εἰς γραφὴν καὶ γυμναστικὴν. Ἡ Κυριακὴ εἶναι προωρισμένη διὰ τὴν στρατιωτικὴν ἐκπαίδευσιν. Ἀνωθεν τῆς κλίνης ἐκάστου μαθητοῦ κρέμανται τὰ ὄπλα του, ἤτοι τουφέκιον ὀπισθογεμὲς, γιαταγάνιον καὶ ζευγὸς πολυκρότων. . . Τὸ διδασκαλεῖον συντηρεῖται δημοσίᾳ δαπάνῃ, οἱ δὲ μαθηταὶ ἅμ' ἀποφαιτῆτως, ὀφείλουσι νὰ ὑπηρετήσωσιν ἐπὶ ὀρισμένον χρόνον ὡς διδάσκαλοι.»

Πολλοὺς ἐπαίνους δαφιλεύει ὁ δημοκράτης Ῥὰς τῷ ἡγεμόνι Νικολάῳ, ἐκπαιδευθέντι, ὡς γνωστὸν, ἐν Παρισίοις καὶ ὁμιλοῦντι διαφόρους ξένας γλώσσας, ἤτοι τὴν ῥωσικὴν, τὴν γαλλικὴν, τὴν ἰταλικὴν καὶ τὴν γερμανικὴν. Ὁ ἡγεμὼν αὐτός δικαίως θεωρεῖται ὁ μεταρρυθμιστὴς τῆς χώρας, ὁμολογουμένως δὲ ὁ τόπος πολλὰ ὀφείλει εἰς τὸν βέκτην τοῦτον ἄνδρα, ὅστις καὶ ὀδοῦς ἐσύστησε καὶ τὸν στρατὸν μετερρύθμισε καὶ ἄλλας ἀπείρους εἰσήγαγε βελτιώσεις, ἐν αἷς καὶ κώδικα ποινικόν, κτλ., κτλ.

Γ. Ο. Λ.

ΤΟ ΖΩΙΚΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΕΙΣ ΤΑ ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

Καὶ τοι δριμύτατον ψῦχος ἐπικρατεῖ, ὡς γνωστὸν, εἰς τὰς ἀρκτικὰς χώρας, οὐχ' ἥττον ἰκανὰ σχετικῶς ζῶα εὕρηται· ἀποδείξις δὲ τούτου τὸ μέγα τῶν γουναρικῶν ἐμπόριον, ὅπερ ἐνεργεῖ ἐν τῇ Νέᾳ Ἀγγλίᾳ ἢ λεγομένη Ἑταιρεία τοῦ κόλπου τοῦ Οὐδσωνος. Ἡ ἑταιρεία αὕτη ἔχει εἰς τὰ διάφορα γραφεῖά της, ἅτινα ὑπάρχουσιν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, πλῆθος ἄπειρον σισυρῶν.

Ἡ λευκὴ ἄρκτος φαίνεται ὅτι εἶναι ὁ πρόσκοπος τῶν ζῴων εἰς τὰς πολικὰς χώρας, ἐνθα καὶ μόνον ζῆ· τὸ πλεῖστον δὲ τοῦ χρόνου διάκειται νεναρκωμένη. Τὸ ζῶον τοῦτο ἐνίοτε ἔχει μῆκος μέχρι τριῶν μέτρων καὶ κέκτηται θαυμασίαν δύναμιν, ἐνεκεν δὲ τῆς ἀγριότητός της κατανατᾷ λίαν ἐπίφυβος. Ἡ τροφή της συνίσταται ἀπὸ ἰχθύος, διὸ τὸ κρέας της εἶναι ἀνούσιον. Ἡ μέλαινα ἄρκτος εἶναι ἥττον κακὴ καὶ φεύγει ἅμα ἀκούσῃ τὸν ἐλάχιστον θόρυβον. Ἡ σισύρα αὐτῆς εἶναι περιζήτητος ἐνεκεν τῆς μακρᾶς καὶ μεταξωτῆς τριχός.

Ἡ λαίμαργος λεγομένη ἄρκτος κατὰ τὸν χειμῶνα ἕκτακτον ἀποδεικνύει ἐνέργειαν, ἐνῶ αἱ ὁμογενεῖς της διατελοῦσι βεβουμισμέναι εἰς λήθαργον· ἔχουσα δὲ μέγεθος κυνὸς καὶ ἀνάστημα μέτριον ἐπιφέρει μεγάλας κατατροφὰς, ἀπαιτούσας ἰσχὺν καὶ δεξιότητα ἀμυθήτους. Κλέπτει καὶ κρύπτει ἐν τῇ χιόνι ἢ ἀλλαχοῦ οὐ μόνον τρόφιμα, ἀλλὰ καὶ ἐργαλεῖα. Οἱ περιηγηταὶ ἀναφέρουσι περὶ αὐτῶν πράγματα, ἅτινα ἀποδεικνύουσι πρόθεσιν λελογισμένην καὶ ἅτινα ἐδύνατό τις ν' ἀποδώσῃ μᾶλλον εἰς ἀνθρώπους ἢ εἰς ζῶα.

Τὰ *ψιλὰ γουναρικὰ*, ἤτοι ἡ μυγαλῆ, ἢ λευκοῖκτις, κτλ, δὲν ἐπισύρουσι πολὺ τὴν προσοχὴν τῶν κυνηγῶν, ἀφ' οὗ μάλιστα κατηργήθη τὸ προνόμιον τὸ ὁποῖον εἶχον οἱ ἀνώτατοι τοῦ κράτους λειτουργοὶ τοῦ φέρειν διφθέραν ἐκ λευκοῖκτίδος. Τῶν λοιπῶν ζῴων προτιμᾶται τὸ σαθέριον, ὅπερ εὕρηται

εἰς μέρη ἄδενδρα καὶ ξηρά. Ἡ σισύρα αὐτοῦ εἶναι πολύτιμος καὶ χαίρει μεγάλην ζήτησιν. Περισσότερον ζητεῖται ἢ σισύρα τοῦ μεγάλου λεγομένου σαρθερίου ἢ σαμουρίου, ἀλλὰ δὲν εἶναι τόσον ἀφθονος. Μετ' αὐτὰ ἐπέρχεται ἢ ἐνυδρίς, ἣς ἢ σισύρα εἶναι μεταξωτὴ καὶ τυγχάνει στερεωτέρα τῆς τῶν προμνησθέντων ζώων. Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν χειμῶνα ἢ ἐνυδρίς βυθίζεται εἰς βαθεῖς καὶ ὄρητικους ποταμούς, πρὸς εὐρεσιν τροφῆς καὶ ἀπέρχεται ὑπὸ τοῦς πάγους εἰς μακρὰς ἀποστάσεις, ἐξέρχεται δὲ αὐτὴ εἰς τὴν ξηρὰν ἐξ ὁπῆς τῶν πάγων.

Εἰς τὰ βόρεια μέρη ὁ κύων μετέχει τῶν ἐργασιῶν, τῶν πόνων καὶ ἐνίοτε τῆς εὐτυχίας τοῦ κυρίου του· οὐ μόνον θηρεύει μετ' αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἔλκει ἢ φέρει τὸ φορτίον τούτου. Οἱ κατοικίδιοι κύνες, οἵτινες κατὰγονται ὑπὸ ἀγρίων κυνῶν ἢ καὶ λύκων, ἀνήκουσιν εἰς διαφόρους τύπους. Ὁ ἐτικιμῶος λεγόμενος κύων διατηρεῖ καλλίτερον τὸν ἰδιάζοντα αὐτῷ χαρακτήρα, διὰ τὸν φυσικὸν λόγον ὅτι ὁ κύριός του ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον λαόν, μηδεμίαν ἔχοντα συνάφειαν πρὸς τοὺς λευκοὺς, μηδὲ πρὸς τὰς λοιπὰς ἀγρίας φυλάς. Οἱ κύνες οὗτοι, προικισμένοι ὄντες μὲ μεγάλην μυώδη δύναμιν, διανύουσι χιλιάδας μιλίων, μόνον τὴν νύκτα ἀναπαυόμενοι ἐπὶ τῆς χιόνος, ἐζευγμένοι εἰς ἔλληθρα φορτωμένα οὐκ ὀλίγον (ἕκαστος κύων δύναται νὰ σύρῃ βάρος 40 ὀκάδων). Οἱ ἀγριοὶ κύνες ὑπερτερῶσι τῶν λοιπῶν καὶ κατὰ τοῦτο, ὅτι τρώγουσιν ὀλιγώτερον καὶ εἰς τὰς χειμερινὰς ἐκδρομὰς τῶν οἱ πόδες τῶν δὲν τρέχουσι κίνδυνον νὰ πληγωθῶσιν, ὅπερ ἐξαντλεῖ τὰς δυνάμεις τῶν λοιπῶν κυνῶν, καὶ ἀναγκάζει τὸν ὀδηγὸν νὰ ὑποδένη τοὺς πόδας τῶν καὶ νὰ θερμάλνη αὐτοὺς τὴν νύκτα. Οἱ τῶν Ἐσκιμῶων δύνανται νὰ διανύσωσι τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν πορείαν ἄνευ τροφῆς.

Ποικιλία ἀλωπέκων ὑπάρχει ἐν τῷ Ἄνω Καναδᾷ· τινὲς καθίστανται λευκότατοι τὸν χειμῶνα, ἀλλὰ δὲ κυανόλευκοι· οὐχ ἥττον τὸ δέρμα ὅλων δὲν εἶναι ἐπίσης ζητημέ-

νον πολὺ. Ἡ Ἀμερικανικὴ ἀλώπηξ εἶναι τριῶν εἰδῶν· ἐρυθρά, ἀργυρόχρους καὶ μέλαινα. Τῆς ἐρυθροχρόου ἢ σισύρα εἶναι ἢ ἥττον πολύτιμος, ἀλλ' ἢ τῆς βραδωτῆς καὶ ἀργυροχρόου καταντᾷ εἰς ὑπέρογκον τιμὴν. Τινὰ τῶν δερμάτων αὐτῶν ἐπωλήθησαν μέχρι 1700 φράγκων.

Τὰ ἐν ταῖς ἀρκτικαῖς χώραις ἀπαντώμενα ἀμφίβια εἰσὶν ἢ φώκη καὶ ὁ θαλάσσιος ἐλέφας (α). Τὸ ἔλαιον καὶ τὸ λίπος τῆς φώκης ἀποδεικνύονται πολύτιμος τῶν Ἐσκιμῶων τροφή, ἐκ δὲ τῶν νεύρων σχημα-

(α) Ὁ Θαλάσσιος Ἐλέφας, κατ' ἄλλους Ἀλιελέφας, ὀνομάζεται γαλλιστὶ (ἢ λέξις εἶναι μᾶλλον ῥωστικῆ) morse καὶ λατινιστὶ Trichechus, ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ τρίχας ἔχειν· εἶναι δὲ εἶδος μαστοφόρων τῆς οἰκογενείας τῶν σαρκοφάγων, ἀποτελοῦν μετὰ τῶν φωκῶν τὸ γένος τῶν ἀμφιβίων. Τὸ κυριώτερον τῶν μαστοφόρων τούτων εἶναι ἢ Ἀρκτικὴ Τριχοῦχος, ἄλλως Θαλάσσιος Βοῦς, Θαλάσσιος Ἴππος, Ζῶον μὲ μεγάλους ὀδόντας, Θαλάσσιος Ἐλέφας, διότι ἐκ τῆς ἀνω γνάθου ἔξέχουσι δύο πελώριοι ὀδόντες, κατερχόμενοι πρὸς τὰ κάτω καὶ ἔχοντες ἐνίοτε μήκος μέχρι 70 ἑκατομῆτρων. Οἱ ὀδόντες οὗτοι ἀφίνουσιν ἀνοικτὸν ὄλον τὸ μέρος τῆς γνάθου καὶ παρέχουσιν αὐτῇ σχῆμα χονδρὸν ἐξωδηκῶτος ῥάμφους. Τὰ ἔμπροσθεν μέλη τοῦ Θαλάσσιου Ἐλεφάντος, ὄντα βραχύτατα καὶ διατεταγμένα ὡς τὰ τῶν φωκῶν, ἀπολήγουσιν εἰς 5 δακτύλους φέροντας ἰσχυροὺς ὄνυχας καὶ συνεχόμενους ἐν εἴδει πτερυγίων διὰ πυκνῆς μεμβράνης. Τὸ ἐπίμηκες καὶ κωνοειδὲς σῶμά του ἀπολήγει εἰς βραχυτάτην οὐρὰν καὶ κλύπτεται ὑπὸ βραχειῶν καὶ ὑποφαίων τριχῶν. Ἡ κεφαλὴ εἶναι στραγγύλη καὶ οὐδὲν παρέχει ἔχνος ὠτων· λέγεται δὲ ὅτι τὸ ζῶον τοῦτο ὑπερβαίνει κατὰ τὸν ὄγκον τοὺς ἰσχυροτέρους ταύρους καὶ δύναται νὰ φθάσῃ μέχρι 5 ποδῶν μήκους. Οἱ Θαλάσσιοι Ἐλεφάντες ἔχουσι τὰ ἦθη τῶν φωκῶν· ἐν γένει μὲν εἰσὶν ἀδολοφῆς, ἀλλ' ἄμα προσβληθῶσιν, ὑπερασπίζουσιν ἑαυτοὺς λυσσῶδως· γεννῶσι δ' αἱ θήλειαι ἐν ἢ δύο συγχρόνως. Παλὸν καταδιώκουσι τὰ ζῶα ταῦτα διὰ τὸ λίπος καὶ τοὺς ὀδόντας. Τὸ ἐκ τοῦ λίπους παραγόμενον ἔλαιον τιμᾶται ὅσον καὶ τῆς φαλαίνης, οἱ δὲ ὀδόντες εἰσὶ προτιμώτεροι τῶν γνωστῶν ἐλεφαντοδόντων.

Τὰ ζῶα ταῦτα, ἐπειδὴ καταδιώκονται συντόμως ὑπὸ τῶν ἀλίων, ὀσημέραι σπανίζουσιν. Ἀκριβέστατα δὲ περιέγραψεν αὐτὰ περὶ τὰ τέ-

τίζουσι νῆμα δι' οὗ ράπτουσι τὰ δέρματα. Τὸ σκύτος χρησιμεύει ἵνα κατασκευάζωσιν ἐνδύματα, σκηνάς, θερινὰς καὶ περικαλύμματα τῶν μονιξόλων. Ὁ θαλάσσιος ἐλέφας ὅστις εἶναι μεγαλύτερος τῆς φώκης, ἔχει στόμα πλατὺ ὡς τοῦ βοῦς, δι' ὃ τὸ ἀμφίβιον ἐκλήθη καὶ θαλάσσιος βοῦς. Ἐκ τῶν ἀμφιβίων τούτων λαμβάνουσιν ὀδόντας πολυτιμοτέρους τοῦ ἐλέφαντος καὶ λευκοτάτους. Εἰς τὰς πολικὰς χώρας οἱ θαλάσσιοι ἐλέφαντες κοιτάζονται κατ' ἀγέλας, ἐνῶ εἰς γρηγορεῖ ἅμα δὲ τοῦ ἐλαχίστου φανέντος κινδύνου, βρυχηθὸς παρατεταμένος τοῦ σκοποῦ εἰδοποιεῖ τοὺς πάντας, οἵτινες σπεύδουσιν εὐθὺς ν' ἀναχωρήσωσι μετὰ θορύβου μεγάλου, πλήσσοντες τοὺς πάγους διὰ τῶν χαυλιοδόντων.

Ὁ κάστωρ ἀποδεικνύεται ἀληθῆς πηγὴ πόντων διὰ τὸν Καναδᾶν. Τὸ μὲν κρέας χρησιμεύει πρὸς τροφήν, τὸ δὲ δέρμα παρέχει λαμπρὰν σισύραν. Καὶ τοι ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἑταιρείας τοῦ κόλπου τοῦ Οὐδσωνος ἀμείλικτον ἐκήρυξαν κατ' αὐτοῦ πόλεμον οἱ κυνηγοί, οὐχ' ἦττον δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ἐξοντώσωσιν αὐτὸν καὶ ἀπὸ τοῦ 1865 μέχρι τοῦ 1868 ἐφονεύθησαν 78,374 κάστορες. Ἡ ἐξύτης τοῦ ζώου τούτου εἶναι μεγάλη καὶ ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι φροντίζει νὰ προβλέψῃ τὰς ἀναγκαίαις τροφὰς καὶ νὰ κατασκευάσῃ ἐν τῇ φωλεᾷ του ὑπόγεια, δι' ὧν νὰ δυνηθῇ νὰ φύγῃ ἂν

λη τῆς ΙΣΤ'. ἑκατονταετηρίδος ὁ Ὁλλανδὸς Γεράρδος Βόερ. «Οἱ Θαλάσσιοι Ἐλέφαντες (Walisrus) εἶναι, λέγει, τέρατα θαλάσσια παραδόξου σχήματος, μεγαλύτερα βοῦς, ζῶντα ἐν τῇ θαλάσσει. Τὸ δέρμα αὐτῶν ὁμοιάζει πρὸς τὸ τοῦ θαλασσίου κυνός (golibe) καὶ ἔχει δυνατὰς τρίχας, τὸ δὲ φύγγος παρεμφέρει πρὸς τὸ τοῦ λέαντος κἄθηνται δὲ πολλάκις ἐπὶ τῶν πάγων. Ὁ Θαλάσσιος Ἐλέφας φονεύεται δυσκόλως, ἂν δὲν κτυπηθῇ εἰς τοὺς κροτάφους· ἔχει δὲ πόδας τέσσαρας καὶ ὑπερέχει ὠτων... Ὁσάκις οἱ ἄλιες ἀπαντῶσι τὰ ζῶα ἐπὶ τῶν πάγων, πρῶτον αὐτὰ ρίπτουσι τὰ μικρὰ τῶν ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ἔπειτα δὲ πίπτουσι καὶ οἱ ἄλιες καὶ λαμβάνοντες τὰ μικρὰ εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν ἀποδύουσι μετ' αὐτῶν ἐναλλάξ καὶ καταδύουσιν.»

τυχὸν προσβληθῇ ἀλλὰ τὸ γιγάντιον ἀληθῶς ἔργον τῶν συνίσταται εἰς τὴν κατασκευὴν προχωμάτων ἐν τοῖς ποταμοῖς καὶ ταῖς λίμναις· ἀπορεῖ τις δὲ πῶς ἢ ἰλὺς αὐτῆ, ἢ τεθεῖσα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων καὶ ἀπολιθωθείσα, κατέστη ὑδραυλικὸς πηλός, ὅν τὰ ἔτη ἐσκληρυναν ἀντὶ νὰ διαλύσωσι. Μεγάλαι τεχνηταὶ λίμναι ὀφείλουσι τὴν ὑπαρξίν των εἰς τὰ προχώματα αὐτὰ, ἅτινα, διατρουῖντα τὴν ὑγρασίαν ἐν τῷ ἐδάφει, συνετέλεσαν εἰς τὴν αὐξάνειν τῶν δένδρων. Ἐνεκεν τῆς καταστροφῆς τῶν καστόρων, ἐκλείπουσι βαθμηδὸν τὰ προχώματα αὐτὰ, ὅπερ οὐ μικρὰ διὰ τὸν τόπον ζημία, διότι ὁ ῥοῦς ποταμῶν τινῶν ἐτρέπη πρὸς ἄλλην διεύθυνσιν καὶ ἡ γονιμότης τοῦ ἐδάφους δὲν εἶναι οἷα ἦν πρὶν.

Ὁ μοσχοφόρος μῦς ὁμοιάζει κατὰ τὸ χρῶμα πρὸς τὸν κάστορα, ἀλλὰ τὸ δέρμα του δὲν εἶναι τόσο πολυτίμον. Ἐν τούτοις πλείστοι ὅσοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν θήραν αὐτοῦ καὶ ὑπολογίζεται ὅτι κατ' ἔτος ἐξάγονται ὑπὲρ τὰς 150 χιλιάδας δερμάτων. Τὸ κρέας τοῦ μοσχοφόρου μύος δὲν εἶναι ἀνούσιον, ἀλλὰ δὲν δύναται τις νὰ τρώγῃ αὐτὸ ἐπὶ πολὺν χρόνον. Τὴν φωλεάν του κατασκευάζει εἰς τὰ ἔλη, ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων· ἔχει δὲ ἡ φωλεάσχημα σφαιρικὸν καὶ ἵνα μὴ εἰσέρχηται τὸ ψύχος, κλείει τὰς ὀπὰς μὲ χόρτον ἢ βρύον. Τὸ θέρος σκάπτει εἰς τὰς ὀχθὰς τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐκεῖ γεννᾷ τρεῖς καθ' ὅλην ἐκείνην τοῦ ἔτους ὥραν.

Τρεῖς εἶδη ὀρείων μυῶν ὑπάρχουσιν ἐν τῷ Καναδᾷ· καταφεύγουσι δὲ τὸν χειμῶνα ἢ καὶ ὀσάκις ὑφίσταται κίνδυνός τις εἰς ὀπὰς, ὡς πρὸς τοῦτο σκάπτουσι. Μεγάλῃ ἐξαγωγῇ τῶν δερμάτων τῶν τετραπόδων αὐτῶν γίνεται.

Ἡ καρμποῦ (εἶδος ἐλάφου), ὁμοιάζουσα πρὸς τὸν τάρανδον τῆς Λαπωνίας, εὕρηται συνήθως πλησίον τῶν λιμνῶν· χιλιάδας δ' αὐτῆς φονεύουσι κατ' ἔτος. Ἡ διφθέρα εἶναι μὲν καλὴ, ἀλλ' αἱ τρίχες πίπτουσιν εὐκόλως.

Σ. Ε. Ν.